

L'entrevista

Andreu Prunera

Toni Orensanz, escriptor i periodista

“Tothom pot trobar històries increïbles al costat de casa”

Acaba de sortir *El nazi de Siurana*, una nova recerca arran dels rumors que parlaven d'un exiliat nazi al Priorat!

Fa anys que es diu que a Siurana vivia un nazi fugitiu. Era gairebé una llegenda popular per a molta gent. Com n'hi ha d'altres: la història del salt de la reina móra o del jueu de Siurana. És, gairebé, un poble com un cau de llegendes i semblava que la història del nazi de Siurana era una llegenda més. El llibre és una recerca periodística sobre si el senyor en qüestió, en Joan Buyse, era nazi o no ho era.

...

Sí. Evidentment que ho era! De fet, el nazi va ser el cap i fundador de les SS a Brussel·les. Parlem d'un nazi important dins la història de Bèlgica i l'ocupació nazi del país dins la Segona Guerra Mundial.

Déu n'hi do! La història d'una recerca apassionant com ja vam poder gaudir a l'*Omnibús de la mort*.

Sí. És un llibre que narra una recerca periodística similar a l'*Omnibús*, tot i que també es pot llegir com una novel·la. Està redactat en primera persona perquè quan jo vaig començar a cercar no en sabia pràcticament res. El punt de partida era zero, només uns rumors. I he optat per la mateixa fórmula, de manera que el lector pot anar seguint el curs de la investigació, anar coneixent més coses a mesura que vaig avançant i fent les troballes, també gaudint amb els dubtes que es plantegen en tot moment, i el lector va veient, patint i descobrint tot el que he pogut recollir sobre la vida de Joan Buyse.

Han sigut molts anys de recerca?

Uns cinc anys..., però també és cert que ha sigut, en gran part, perquè la meua relació amb la justícia de Bèlgica ha estat complicada. No vaig poder accedir a una documentació sobre Buyse durant uns quants anys a causa d'una qüestió legal. El desembre del 2013 va canviar la legislació a Bèlgica i, finalment, vaig poder accedir a aquests documents, de manera que durant gairebé tres anys vaig estar pendent de consultar una documentació que era clau i jo sabia que existia.

Els murs que es troben els investigadors...

De fet, el llibre, en paral·lel, també intenta ser

una reflexió del difícil que continua sent, no només a Espanya i a Catalunya, sinó també a tot Europa, accedir al passat fosc. De vegades ens dóna la sensació que només és a l'Estat espanyol que no s'ha sabut passar pàgina i explicar o resoldre del passat. Això és mentida. La conclusió és que, en països com Bèlgica, parlar de la Segona Guerra Mundial o de la col·laboració d'alguns belgues amb els nazis continua sent molt complicat. Explicar el passat fosc és complicat vages on vages. És difícil parlar i explicar perquè, en un determinat moment, al teu país s'han comès veritables atrocitats i tu o els teus

“A molts països d'Europa continua sent complicat investigar sobre el passat fosc”

avantpassats han participat en l'horror.

Una vegada més ha estat caçant històries apassionants a prop de casa.

El nazi de Siurana' descobreix la història de **Joan Buyse**, un dels detacats nazis belgues, exiliat a Siurana (Priorat) i mort el 2002. El llibre narra la recerca del periodista Toni Orensanz per descobrir la veritable identitat de Buyse davant alguns rumors que al Priorat que el situaven a l'òrbita de les SS.

Jo crec que pots trobar bones històries a tot arreu. No cal anar molts anys enrere o anar-te'n a l'altra punta del món per trobar històries. Al costat de casa tothom pot trobar històries increïbles. A l'*Omnibús de la mort* explico una història del meu poble, Falset. Em sembla increïble: un autobús que durant la Guerra Civil va de poble en poble matant gent, com si fos una pel·lícula de Tarantino... En el cas de *L'estiu de l'amor*, és una història que em sembla formidable, l'estada Picasso i Fernand Olivier a Horta de Sant Joan... i ara el nazi. Però crec que a tots els pobles hi ha històries genials. I són històries que no són locals perquè, partint d'una llegenda que sembla local, de Siurana, pots parlar de com l'Estat espanyol va ser un refugi de nazis o com costa passar pàgina en molts països envers alguns capítols del història.

Quins projectes té ara entre mans?

Intento combinar. Després de projectes foscos com l'*Omnibús de la mort* o aquest mateix, en acabar sento que tinc una mica de mal gust al cos, una certa impressió de fàstic, i el cos em demana treballar en algunes coses més lleugeres. Després de l'*Omnibús* va vindre *El falsari*, un recull de contes i llegendes, i ara suposo que també em decantaré per alguna cosa més alegre. Hi estic donant voltes ■